

Reformacija (ali protestantizem): obnova, sprememba, upor proti instituciji katoliški cerkvi. **Martin Luter**, 1517 – na vrata cerkve nabije 95 tez. Te teze govori o spremembah v cerkvi. Bistvo njih je da se cerkev korenito spremeni, so proti bogatenju cerkve, saj se le-ta ukvarja s kapitalom, njena prvotna naloga pa naj bi bila širjenje vere. **Nepotizem:** (nepot - nečak). Cerkevne funkcije so se delile po sorodstvu (cerkev se namesto z vero ukvarja z bogatenjem). Bistvena zahteva Lutra: vera se mora širiti v materinščini in ne v latinščini. Ko je začela delovati renesansa je cerkev dobivala razkošje. Duhovniki so bili za posvetne zadeve, zato so jih za širjenje vere nadomeščali revni namesniki – **vikarji**. Ti so se zato ukvarjali z vsem drugim, za vero ni bilo časa. Tako se je vera od cerkve oddaljila. **Načela krščanstva:** vera, skromnost, odpuščanje, ljubezen, enakost, ponižnost. I ves kapital se je za rim stekal iz severa. Protestantizem je Slovincem prinesel veliko dobrega, po drugi strani pa nas oblikuje kot narod. (31.10 – dan reformacije). Z reformacijo se začnemo identificirati kot narod, dobimo svoj knjižni jezik, pred tem narečja po regijah. **Trubar** je bil rodoljub 1508 (Rašica na Dolenjskem). Imel srečo s šolanjem, močno nanj vplivalo šolanje pri Škofu Benoma – dobil prve info o protestantizmu in humanizmu. Kasneje služboval po župnijah na slo. Ko je bila protest. cerkev dovoljena je bil njen vodja. V Lj je bil pridigar. Napisal knjigo: Cerkovno ordinga (cerkveni red – 1.1564) zaradi te knjige je bil pregnan. Dela: Abecednik in Katekizem(1550,1555) nem.gotica, ponatis v latinici ker je gotica težko berljiva. Po delih prevajal Biblijo. **Gutenberg:** v času refor.odkrije tisk, kar spremeni ključno funkcijo knjige. Knjiga izgubi svojo vrednost in postane potrošniško blago. V knjigo pride sodobna umetnost:grafika. Sedaj je knjig dovolj vendar ljudem manjka izobrazba-pismenost. **Trubar:** dilema: v katerem jeziku naj piše knjige. O tej stiski govori v predgovoru h Evangeliju sv. Matevža. Trubar se je odločil za Kranjsko narečje (osrednja slo), ker naj bi ga najbolj razumeli, vendar ni bilo res. Trubar je bil skromen, saj je nekoga prosil naj napiše slovnico, ker tega nihče ni naredil jo je sam. **Jurij Dalmatin;** biblija. 1584. prevajal iz hebrejščine in nemščine. **Sebastian Krelj;** izda pobudo o nastanku jez.komisije ob prevajanju Bib. V tej komisija: Krelj, Dalmatin, Bohorič. Ta reforma izboljša Trubarjev jezik. Pretežno se ukvarja z nedoslednimi zapisi. Krelj gremalizme (besede)preganja, vendar nekatere še vedno ostanjo. Črkopis povezan s Kreljem je Kreljičica. **Adam Bohorič;** prva slo. slovnica. V njej opiše reforme. Ukvarjal se je s šolstvom (Zimske urice, 1584). Slovnica napisana v nem.jeziku, narejena po vzoru latinske. Črkopis = Bohoričica. **Biblija:** grafično opremljena. **Faksimile** = narejena tako kot original (kopija). Je zahtevno delo, poglobljena vsebina, prevedena istočasno z drugimi narodi. V njej najdemo zgodbe st. zaveze. V novi zavezi pa najdemo 4 evangelije. Evangelisti so razlagali Jezusovo življenje. Besedilo je miselno-filo.zelo zahtevno (1550-1584). Biblija je bolj razčiščena germanskih tujk. **17.st – protireformacija.** Zaznamovano s preganjanjem protestantov, sežiganje prot. knjig, vse razen Biblije (ker je sami niso bili sposobni prevesti na svojo protire.ravan, zato se je protestantska biblija ohranila še 200 let) L.1784 katoliki dobimo prevod Jurija Japelja.